

2025-05-13

Justitiedepartementet  
103 33 STOCKHOLM

Lise Donovan  
070-28 56 210  
lise.donovan@tco.se

## Remissvar angående Domstolsverkets promemoria om en effektivare tvistemålshandläggning

Ju2025/00343

Härmed inkommer TCO med remissvar över promemorian om *En effektivare tvistemålshandläggning* med synpunkter om sådant som är av särskilt intresse för TCO och TCO:s medlemsförbund.

### **Inledning och sammanfattning**

TCO välkomnar Domstolsverkets initiativ att undersöka och föreslå åtgärder för att effektivisera handläggningen i dispositiva tvistemål.

TCO anser att åtgärder för effektivisering är nödvändiga då de omfattande och tunga tvistemålen ofta tar lång tid att avgöra och att beredningen tar många resurser i anspråk.

TCO ser att tvistemålshandläggningen kan förbättras och att mål ofta tar längre tid att avgöra än de borde, vilket också framgår av redovisad statistik. Det är också viktigt att domstolarna tilldelas nödvändiga resurser för att hantera de mål och ärenden som inkommer.

TCO är positivt till att domare föreslås få en aktivare roll i handläggningen och att en flexiblare tredskodomssanktion införs, vilket kan komma att bli användbart mot obstruerande parter.

TCO är dock tveksamt till att upprättande av tidsplan redan i samband med ingivandet av svaromålet kommer att innebära någon effektivisering av tvistemålshandläggningen.

Vidare är TCO kritiskt till de föreslagna ändringarna som innebär att parterna ska ansvara för att kalla sina egna förhörspersoner och stå risken för att dessa inte inställer sig.

TCO välkomnar ambitionen att öka tillämpningen av befintliga bestämmelser om rättegångskostnadssanktioner men delar inte bedömningen att det förhållandet att en part underlåter att följa ett föreläggande i princip alltid leder till dröjsmål i handläggningen och olägenheter för motparten.

## Synpunkter på förslagen

### *En tidsplan ska upprättas i ett tidigt skede i processen (7.4)*

Promemorian föreslår att tidsplaner ska upprättas i fler mål och tidigare under handläggningen än enligt nuvarande ordning. TCO befarar att förslaget riskerar att leda till en onödig administrativ börda både för domstolen och parterna, och som i praktiken inte kommer att leda till en effektivare handläggning. Så tidigt i processen är förutsägelser om den fortsatta handläggningen ofta osäkra, vilket kan leda till att tidsplanen behöver revideras flera gånger under målets gång. Det är exempelvis sällan klarlagt exakt vilka omständigheter som är tvistiga i målet förrän efter sammanträde för muntlig förberedelse och handläggningen styrs redan nu mestadels av hur snabbt domstolen kan få ut målet till sammanträde respektive huvudförhandling.

TCO anser därför att skyldigheten att upprätta tidsplan bör knytas till sammanträdet för muntlig förberedelse, och att domstolarna i stället bör lägga resurser på att sätta ut målet till sammanträde för muntlig förberedelse snabbare efter att svaromålet inkommit än vad som nu ofta är fallet. TCO anser att det i de allra flesta mål snarare är domstolarnas resursbrist som gör att mål tar längre tid att handlägga än de borde, än obstruerande parter.

### *Rättegångskostnadssanktioner (7.6)*

Promemorian anser att rättegångsbalkens bestämmelser om rättegångskostnadssanktioner är ändamålsenliga, men att det finns behov av att öka tillämpningen av dem. TCO delar denna bedömning.

Det anges vidare i promemorian (s. 37) "Om en part t.ex. underlåter att följa ett föreläggande eller tidsplanen leder det i princip alltid till dröjsmål i handläggningen och olägenheter för motparten och rätten. För motparten kan det t.ex. handla om att behöva planera om möten mellan ombud och klient och för domstolen kan det handla om merarbete gällande att justera tidsplanen och informera motparten om justeringen. Sådan processföring bör därför som utgångspunkt få bäring på fördelningen av rättegångskostnaderna."

TCO anser att det är oklart vilka situationer som avses i den ovan citerade texten. En part som begärt och beviljats anstånd med att inkomma med komplettering kan till exempel enligt TCO:s mening inte rimligtvis anses ha gjort sig skyldig till något som regelmässigt ger utslag på fördelningen av rättegångskostnaderna i målet.

*Parter ska ansvara för att åberopade vittnen och partssakkunniga inställer sig (7.8)*

Förslaget att parterna ska ansvara för sina egna förhörspersoner innebär en betydande förändring från nuvarande ordning som kräver en grundlig utredning och noggranna överväganden. En av följderna av förslaget är att en part förlorar sin möjlighet att åberopa en förhörsperson om denne inte inställer sig och parten inte kan visa att förhörspersonen hade giltiga skäl för sin frånvaro. TCO ställer sig mycket tveksamt till om det ur ett rättssäkerhetsperspektiv är rimligt att ålägga en part en sådan sträng sanktion baserat på omständigheter som parten inte kan råda över och som dessutom riskerar att leda till materiellt felaktiga domar och rättsförluster.

När en domstol kallar en förhörsperson sker det vid äventyr av vite, hämtning eller till och med frihetsberövande. Eventuell utevaro drabbar då den som inte följer domstolens kallelse. Det kan visserligen ske även med det aktuella förslaget, men det förutsätter att parten förutser att ett vittne inte kommer att inställa sig och lyckas övertyga domstolen om att det föreligger särskilda skäl att kalla vittnet vid äventyr av vite. Ett vittne kan exempelvis ändra sig efter att en motpart kontaktat vittnet inför huvudförhandlingen, och om det inte finns någon sanktion mot vittnet knutet till eventuell utevaro, kan vittnet utebli utan några som helst konsekvenser och slipper enligt förslagets utgångspunkt till och med att vittna vid ett senare tillfälle.

Ytterligare en aspekt som behöver vägas in är att det ur ett partsperspektiv inte framstår som lämpligt att behöva argumentera för att det föreligger särskilda skäl för att domstolen ska kalla en förhörsperson. På så sätt riskerar en part att tvingas uppge känslig information som kan vara användbar för motparten. Förslaget riskerar också att leda till ytterligare administrativ börda för domstolen, vilket kan fördröja handläggningen ytterligare. Dels kan domstolen behöva fatta beslut i saken och hantera eventuella överklaganden, dels kan det förutses att frågor rörande detta kan uppkomma kort inpå en planerad huvudförhandling, vilket kan leda till inställda huvudförhandlingar då domstolen inte hinner kalla och delge förhörspersoner. Förslaget riskerar därmed att få motsatt effekt mot vad utredningen eftersträvar.

### **Avslutningsvis**

Avslutningsvis anser TCO att vissa av de föreslagna ändringarna kan leda till en mer effektiv handläggning, medan andra riskerar att skapa ytterligare administrativa bördor och i vissa delar även rättssäkerhetsproblem. En del av förslagen innebär att arbetsbördan flyttas inom handlägningsprocessen och ger snävare tidsramar för all involverad domstolspersonal. Det är därför viktigt att

resursmässigt ta höjd för att skapa en god och hållbar arbetsmiljö. TCO ser annars en risk för att förslagen leder till en högre stressnivå, bland annat till följd av de ändrade reglerna för tidsramarna.

Therese Svanström  
Ordförande

Lise Donovan  
Jurist